

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران

ترکمنستان - عشق آباد

اخبار و رویدادهای فرهنگی کشور ترکمنستان

خبرنامه فرهنگی «۲»

فهرست اخبار

عنوان

صفحه

- ۳----- ارزیابی فعالیت‌های ناشران ترکمن در رقابت بیست و نهمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب
- ۳----- شماره جدید مجله «دموکراسی و حقوق» به چاپ رسیده است
- ۴----- برگزاری روزهای فرهنگی ترکمنستان در عربستان سعودی
- ۵----- نشست دوستی ترکمنستان و چین
- ۶----- نمایشگاه صنایع دستی هنرمندان تاتار در سالن «مقاملار» شهر عشق‌آباد برگزار شد
- ۷----- طرح مرمت مسجد سلطان محمد خوارزمشاه (قرن ۱۳ میلادی)
- ۸----- مرمت و حفظ و نگهداری نسخ خطی قدیمی

ارزیابی فعالیت‌های ناشران ترکمن در رقابت بیست و نهمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب

در چارچوب بیست و نهمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب، نتایج هشتمین دوره رقابت بین‌المللی تحت عنوان "هنر چاپ" کشورهای مشترک المنافع ارائه گردید. این رقابت‌ها از سال ۲۰۰۴ بنا به حمایت شورای همکاری بین کشورهای مشترک المنافع و آژانس فدرال در امور چاپ و ارتباطات در حوزه امور نشریه، نشر کتاب، تبلیغ و ترویج کتاب و هنر چاپ برگزار می‌شود. در رقابت امسال ۵۸ نشریه از هفت کشور؛ آذربایجان، ارمنستان، جمهوری بلاروس، قزاقستان، جمهوری قرقیزستان، فدراسیون روسیه و ترکمنستان حضور داشتند.

هدف اصلی از برگزاری این رقابت، تشویق نشریات ممتاز چاپ شده در کشورهای مشترک المنافع، فعال‌سازی همکاری در زمینه ادبیات و امور انتشاراتی، رشد و توسعه امور کتابداری، هنر چاپ و تبلیغ و ترویج پیشرفت‌های هنر چاپ و تبادل ارزش‌های معنوی و فرهنگی در کشورهای مذکور است.

اعضای هیئت داوران با بررسی موضوعات در بخش‌های گوناگون از قبیل "همکاری"، "کشور من"، "کتاب کودکان و نوجوانان"، "فرهنگ گفت و گو"، "علم و نوآوری‌های علمی"، "ادبیات آموزشی و دانش"، "هنر چاپ"، "انتشارات مشترک"، "هنر نقش‌گذاری"، "پیروزی" و "جایزه گران پری" نتایج رقابت را اعلان نمودند.

در بخش "هنر چاپ" به کتاب‌های چاپ شده از سوی اداره مطبوعات دولتی ترکمنستان جایزه تعلق گرفت و چندین کتاب از جمله کتاب‌های "کتابخانه‌های مرو در قرون وسطی و مؤسسان آن" و "آثار نقاشی اسطوره‌ای مرو قدیم" نیز مورد ارزیابی بالایی قرار گرفتند که باعث خوشحالی ناشران و کارمندان اداره مطبوعات دولتی ترکمنستان گردید. کتاب‌های جدید، خوانندگان را با آداب و رسوم ملی و فرهنگ و هنر ارزشمند مردم ترکمن از نزدیک آشنا می‌سازد.

شماره جدید مجله «دموکراسی و حقوق» به چاپ رسیده است

شماره جدید فصلنامه «دموکراسی و حقوق» که توسط انستیتوی ملی دموکراسی و حقوق بشر زیر نظر ریاست جمهوری تهیه شده است، به چاپ رسید.

این مجله به زبان‌های ترکمنی، انگلیسی و روسی چاپ و با پیام تبریک قربان‌قلی بردی‌محمداف، رئیس جمهور ترکمنستان به مناسبت روز قانون اساسی و اشعار

مختومقلی فراغی آغاز شده است. موضوع بیشتر مقاله‌ها درباره حرکت در مسیر دموکراسی، پیشرفت اجتماعی و اجرای تغییرات قانون اساسی است. در مقاله‌ای تحت عنوان «ارزش قانون اساسی به حقوق و آزادی انسان است» عنوان

شده است که دولت در برابر هر تبعه آن موظف و مسئول است و امکانات لازم را برای پیشرفت او تامین می کند و آسایش، آزادی و مصونیت و حقوق همه حفظ می شود.

در یکی از مقاله های این مجله درباره هماهنگی ساختن قانون خدمات ترکمنستان بر اساس خدمات حقوقی بین المللی سخن به میان آمده و اشاره شده است که ترکمنستان بعد از عضویت در سازمان حقوقی بین المللی (یکی از ترکیبات سازمان ملل متحد) در کنوانسیون ها شرکت می کند و وظایف خود را در بالاترین سطح انجام می دهد.

همچنین در این مجله، مقاله هایی درباره جایگاه خانواده، تحکیم خانواده و بزرگداشت مادران و بانوان. و نیز مطالبی راجع به سیاست حمایت از جوانان و تحصیل آنان به چاپ رسیده است.

در مقاله ای تحت عنوان «کمک دولت به امور علمی جوانان» درباره برنامه توسعه علم به پیشنهاد رئیس جمهور مطرح شده است. در این مقاله به برنامه ملی رشد اجتماعی و اقتصادی (۲۰۱۱-۲۰۱۳)، سیاست دولت برای جوانان ترکمنستان (۲۰۱۵-۲۰۲۰)، برنامه دولت برای پیشرفت علوم ترکمنستان (۲۰۱۲-۲۰۱۶)، برنامه دولت برای توسعه آموزش و پرورش ترکمنستان (۲۰۱۲-۲۰۱۶)، برنامه توسعه فعالیت های فن آوری (۲۰۱۵-۲۰۲۰)، برنامه تربیت کارشناسان علمی و پژوهشگران (۲۰۱۵-۲۰۲۰) و سایر برنامه های اشاره شده است. ارزش های معنوی مردم ترکمن مورد علاقه جامعه است و در این خصوص مقاله های «میراث ملی؛- بنیاد تکمیل عقل است» و «بنیادهای حقوقی حفظ آثار تاریخی و فرهنگی ترکمنستان» حائز اهمیت هستند و در آنها بیشتر به اهمیت قوانین تنظیم امور حفظ میراث فرهنگی و ملی که اخیراً در ترکمنستان ابلاغ شده است، تاکید می شود. همچنین به یونسکو و سازمان های علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد نیز اشاره شده است.

همچنین در این مجله در رابطه با امور توسعه ورزش و همایش هایی که در کشور ترکمنستان مشترکاً با سازمان ملل متحد برگزار خواهد شد، سخن به میان آمده است.

برگزاری روزهای فرهنگی ترکمنستان در عربستان سعودی

روزهای فرهنگی ترکمنستان در پادشاهی عربستان سعودی برگزار گردید. در چارچوب برنامه های روزهای فرهنگی مردم عربستان سعودی با فرهنگ غنی مردم ترکمن، آداب و رسوم و همچنین با آثار هنری معاصر ترکمنستان آشنا شدند.

در محل وزارت فرهنگ و اطلاعات شهر ریاض بین نمایندگان هیات ترکمنستان و نمایندگان این وزارتخانه دیدار و مذاکره صورت پذیرفت. در جریان مذاکره مسائل مربوط به توسعه روابط بشردوستی، همکاری در امور بررسی و تحلیل میراث تاریخی و فرهنگی، کشفیات معاصر در حوزه فرهنگ و هنر، همچنین تبادل تجربه در زمینه امور موزه و تئاتر و مسائل همکاری در زمینه گردشگری و سایر امور مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

استقبال فراوان مردم و میهمانان شهر ریاض از نمایشگاه صنایع دستی و آثار موزه‌ای که در مرکز فرهنگی پادشاه فهد برگزار شد، حاکی از اهمیت همکاری طرفین می‌باشد. در این نمایشگاه آثار فرهنگی و کتاب‌های قربان‌قلی بردی‌محمداف، رئیس جمهور ترکمنستان به معرض نمایش گذاشته شد.

همچنین در چارچوب روزهای فرهنگی، مستندهای «مختومقلی فراغی»، تدارکات مسابقات ورزشی «آسیا ۲۰۱۷» و «فرش ترکمن» پخش شد. سپس طبق برنامه تعریف شده، کنسرت هنرمندان ترکمنستان در سالن مرکز فرهنگی شهر جده برگزار شد. روز سی‌ام سپتامبر برابر با ۹ مهر نیز نشست ادبی بین نویسندگان و شعرای کشور با همتایان سعودی برگزار شد. شرکت‌کنندگان در این نشست بر اهمیت جایگاه هنرمندان و خلاقان در تحکیم روابط دو کشور تاکید ویژه‌ای داشتند.

برنامه اختتامیه روزهای فرهنگی ترکمنستان در میدان مجموعه آثار فرهنگی و تاریخی شهر جده برگزار شد. در این برنامه کنسرت مشترک هنرمندان هر دو کشور برگزار گردید. شرکت‌کنندگان در برنامه ضمن تاکید بر عدم وجود مرز در فرهنگ از رؤسای جمهور دو کشور برای فراهم‌سازی امکانات لازم برای برگزاری برنامه روزهای فرهنگی ترکمنستان تشکر و قدردانی کردند.

نشست دوستی ترکمنستان و چین

نشست دوستی و همکاری به مناسبت بیست و پنجمین سالگرد استقلال ترکمنستان، مسابقات ورزشی «آزیادا ۲۰۱۷» و موفقیت‌های کشور در زمینه آموزش و علوم در استان [سین‌های] چین برگزار گردید. در چارچوب این برنامه در شهر [سینین] از توابع مرکزی این استان، نمایشگاه و جشنواره ورزشی برگزار و مرکز تجارت ترکمنستان افتتاح شد.

در تاریخ ۲۸ سپتامبر مطابق با ۷ مهر هیات نمایندگی ترکمن از ناحیه خودمختار «سیونخوا سالار» بازدید کردند. نمایندگان ناحیه خودمختار که محل زندگی تعدادی از مهاجران ترکمن در صد سال گذشته است؛ فعالانه در برنامه‌های انجمن بشردوستی ترکمن‌های جهان شرکت می‌کنند.

رئیس ناحیه خودمختار اظهار نمود که سفر هیات نمایندگان ترکمن امکانات خوبی را برای تحکیم روابط تاریخی و میراث فرهنگی فراهم نموده است.

در نشستی که در محل بخشداری این ناحیه برگزار گردید، مسائل مربوط به تحکیم روابط فیما بین، همکاری علمی تاریخدانان و مردم‌شناسان و شرکت نمایندگان این ناحیه در نمایشگاه‌هایی که در پایتخت ترکمنستان برگزار خواهد شد، مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

«یوان بُن»، شهردار شهر حایدون اظهار نمود که سفر هیات نمایندگان ترکمن برای تحکیم روابط همکاری ترکمنستان و چین اهمیت ویژه‌ای دارد.

در جریان سفر، هیات نمایندگان ترکمن از موزه این ناحیه بازدید کردند. در این موزه، اقلام نمایشگاهی با موضوعات تاریخ و آداب و رسوم این منطقه به نمایش گذاشته شده است. همچنین هیات ترکمن از موزه هنرهای تجسمی که به نگهداری تابلوهای ساخته شده از سنگ‌های ویژه اقدام نموده است، نیز بازدید کردند. مسابقه فوتبال هم بین کارکنان سفارت ترکمنستان در چین و مردم همان ناحیه برگزار شد.

نشست دوستی و همکاری در محل دانشگاه شهر سینین برگزار و با انجام برنامه‌های باشکوه پایان یافت. در این برنامه نمایندگان استانداری، شهرداری، رؤسا، اساتید و دانشجویان دانشگاه شرکت داشتند و مجموعه آثار انتشاراتی ترکمنستان با موضوعات میراث فرهنگی و دوران معاصر ترکمنستان به دانشگاه فوق اهدا گردید. به شرکت‌کنندگان مسابقات فوتبال نیز جوایز با ارزشی اهدا شد. شرکت‌کنندگان تاکید کردند که این برنامه برای تحکیم همکاری در حوزه‌های فرهنگ، ورزش، آموزش و علم، بازرگانی و اقتصادی کمک شایانی خواهد کرد.

نمایشگاه صنایع دستی هنرمندان تانار در سالن «مقاملار» شهر عشق آباد برگزار شد

در این نمایشگاه آثار صنایع دستی مربوط به قرن نوزدهم و بیستم که توسط هنرمندان معاصر بازسازی شده است، به نمایش درآمد. لباس‌های ملی، گلدوزی‌های فاخر، آثار نفیس جواهرسازان، نجاران، نقاشی روی چرم، خوشنویسی

و آلات موسیقی از جمله صنایع دستی است که توسط هنرمندان تاتار به شکل امروزی بازسازی گردیده است.

شرکت‌کنندگان در نمایشگاه علاوه بر بازدید از مجموعه آثار با روش تهیه آنها در کارگاه‌های هنری نیز آشنا شدند. همچنین نمایشگاهی از هنرهای تجسمی و عکاسی مربوط به تاتارستان امروز نیز برپا گردید؛ در تصاویر، شهر قازان به عنوان شهری که محل تقاطع اروپا و آسیا است، به تصویر کشیده است. تابلوهای نقاشی مربوط به مساجد، کلیساها، موزه‌ها، کتابخانه‌های قازان از دیگر آثار موجود در نمایشگاه بود. لازم به یادآوری است که پایتخت تاتارستان در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت گردیده و دیپلم و لوح دریافت کرده است؛ شهر قازان از سال ۲۰۰۹ میلادی رسماً بعنوان سومین پایتخت روسیه اعلام شده است.

در غرفه‌های ترکمنستان؛ فرش‌های ترکمن، لباس‌های ملی، زیورآلات، آثار موزه ملی مرکز فرهنگ دولتی ترکمنستان، تابلوهای نقاشان جوان و کتاب‌های تاریخی و فرهنگی قربان‌قلی بردی‌محمداف، رئیس جمهور ترکمنستان در معرض دید عموم قرار گرفت.

طرح مرمت مسجد سلطان محمد خوارزمشاه (قرن ۱۳ میلادی)

در موزه هنر (نقاشی و مجسمه‌سازی) ترکمنستان، مراسم معرفی برنده برنامه سالانه "صندوق حفظ و نگهداری میراث فرهنگی سفیر ایالات متحده آمریکا" برگزار شد. کمیسیون ویژه از بین طرح‌های متعددی که توسط مراکز مختلف فرهنگی ارائه شده است، طرح احیا، نگهداری و مرمت بنای باستان‌شناسی اوایل قرن ۱۳ میلادی یعنی مسجد سلطان محمد خوارزمشاه واقع در محدوده قرقگاه

در استان بالکان را انتخاب نمود. بنا به گفته درکار دولتوف (Derkar Dovletov)، مدیر طرح و باستان‌شناس، هدف طرح، احیای قسمت‌های تخریب شده این بنای بی‌نظیر است. این تنها بنا در آسیای مرکزی است که بخش‌هایی از آن تا به امروز برجا مانده است. قبل از عملیات کاوشگری فقط سردر دو دروازه که در اوایل قرن گذشته با گنبد منحنی شکل به یکدیگر متصل شده بودند، وجود داشت. تنها عکسی که از آن زمان تا به الان مانده است، گفته‌های فوق را به اثبات می‌رساند. در نتیجه آسیب‌هایی که در طول ۸۰۰ سال به آن وارد شده است، نمی‌توانیم وضعیت کنونی سردر را رضایت بخش بدانیم. قسمت‌های بالائی هر دو دروازه و دکوراسیون مجلل آن در معرض خطر فرو ریزی قرار دارد. حال، مرمت‌کنندگان باید گنبد منحنی شکل بالای ورودی اصلی مسجد را بازسازی و پوشش تزئینی و کتیبه‌ای نمای بیرونی را که ارزش تاریخی و هنری دارد، مرمت کنند. برای رسیدن به این اهداف، گروه کاری متشکل از متخصصین مجرب شامل باستان‌شناسان، مرمت‌کنندگان و کارگران قرقگاه تشکیل شده است. ابتدا، تحقیقات همه جانبه درباره اثر انجام خواهد پذیرفت؛ سپس، مطالب آرشئولوژی که مبین وضعیت فنی بنای تاریخی است، مورد مطالعه قرار خواهد

گرفت و در نهایت طرح عملی مرمت و بازسازی پیاده خواهد شد. طبق هماهنگی شورای علمی و آموزشی وزارت فرهنگ ترکمنستان؛ معماران، مرمت‌کنندگان و متخصصین ساختمان‌سازی بخش عملی پروژه را به انجام خواهند رسانید. در عملیات مرمت و بازسازی، الگوی آجر قرون وسطایی و قابل استفاده ثانوی بکار برده خواهد شد و همچنان، آجرهای جدید برابر با اندازه و کیفیت نمونه‌های قدیمی تهیه می‌شود. بدین ترتیب، این طرح باعث کسب تجربه مهم کارشناسان و آمادگی برای اجرای طرح‌های مرمت و بازسازی سایر اماکن تاریخی استان بالکان که اهمیت زیادی دارند، خواهد شد. برطرف‌شدن خطر ویرانی برج‌ها و عناصر ارزشمند دکوراسیون‌های معماری، امکاناتی را برای بازدید امن جهانگردان از بنا و مطالعه آتی علمی آن را فراهم خواهد ساخت.

علاوه بر این، پیش‌بینی می‌شود، بازسازی مجازی سه بعدی از نمای بیرونی و اصلی مسجد قبل از یورش مغول‌ها طراحی شود که نتایج آن در نشریات علمی و رسانه‌های جمعی به چاپ خواهد رسید. تجربه کسب شده نیز تجربه جهانی را در بازسازی و حفظ معماری تاریخ قرون وسطی را غنا خواهد بخشید. آلان ماستارد، سفیر تام‌الاختیار ایالات متحده آمریکا در ترکمنستان در سخنرانی خود عنوان کرد: «این یکی از ۲۵ طرح برگزیده در سال ۲۰۱۶ در سراسر جهان است. موفقیت کارشناسان ترکمن، اهمیت فعالیت آنها را نشان می‌دهد. بدون تردید، آنها وظایف خود را در سطح عالی به انجام خواهند رسانید». وی افزود که طی ۱۵ سال اخیر، صندوق با سرمایه‌های خود از ۲۴ طرح در کشور حمایت نموده است. صندوق حفظ و نگهداری میراث فرهنگی سفیر ایالات متحده آمریکا که از طرف کنگره ایالات متحده آمریکا تاسیس شده است و از طرح‌های خارجی مربوط به نگهداری و بازسازی بناهای باستان‌شناسی، مرمت بناهای تاریخی، موزه‌ها، نسخ خطی قدیمی و محصولات نادر چاپی، مستندسازی موسیقی و رقص‌های سنتی حمایت می‌کند.

مرمت و حفظ و نگهداری نسخ خطی قدیمی

حفظ و نگهداری میراث تاریخی و فرهنگی از اولویت‌های سیاست دولتی قربان قلی بردی محمداف، رئیس جمهور ترکمنستان است. اعلام "سال پاسداشت میراث، تحول کشور" و تصویب برنامه دولتی "مطالعه علمی و تبلیغ و ترویج میراث فرهنگی ملی در ترکمنستان برای سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۲۱"

توسط رئیس جمهور نشان‌دهنده احترام به بناهای تاریخی و فرهنگی است. این اولویت‌ها، ارزش‌های معنوی ملت را که اساس توسعه دولت و جامعه ترکمن بر آن استوار است، نشان می‌دهد. کار مرمت و حفظ و نگهداری نسخ خطی قدیمی را انستیتوی ملی نسخ خطی آکادمی علوم ترکمنستان به انجام می‌رساند. وظیفه انستیتو، ایجاد شرایط برای حفظ و نگهداری و احیای نسخ خطی می‌باشد. کتاب‌های حجیم و قدیمی با گذشت زمان مستهلک می‌شوند؛ اما

تکنولوژی و فناوری اطلاعات، امکان نگهداری دیجیتالی آنها را فراهم می‌سازد. هر نسخه خطی می‌تواند موضوع نشر الکترونیکی باشد و امکان تجزیه و تحلیل کتیبه‌های هنری و متن‌خوانی آثار نسخ خطی را تسهیل نماید. به طوری که رئیس دولت تاکید دارد، ارزش‌های فرهنگی مردم ترکمن از این گنجینه ارزشمند مردمی الهام یافته است.

انستیتو در نگهداری آثار نسخ خطی، کتاب‌های کمیاب و آرشیو اسناد با سازمان‌های بین‌المللی از جمله آژانس همکاری و توسعه نخست وزیر جمهوری ترکیه (TIKA) روابط و همکاری تنگاتنگی دارد. با حمایت این آژانس، سرور نرم‌افزار فنی ایجاد گردید و میراث ارزشمند نسخ خطی ترکمن با دیجیتالی کردن کتاب‌های قطور احیا شده است.

حال قسمت عمده نسخ خطی با فهرست آن اسکن شده است. مرمت کتب یکی دیگر از روش‌های حفظ و نگهداری میراث ارزشمند تاریخی و فرهنگی مردم ترکمن است. کارشناسان علمی انستیتو با تلاش فراوان به مطالعه و بررسی کتاب‌های قطور می‌پردازند. این کتاب‌ها، میراث ارزشمند در پیوند دادن نسل‌ها به شمار می‌روند. در احیا و مرمت آثار نسخ خطی از ابزاری مثل اسکالپل، انبرک، ماله و قلم مو، منگنه چوبی و گیره صحافی بکار برده می‌شوند.

